

QUÁ TRÌNH CHUYỂN BIẾN TƯ TƯỞNG CỦA NHO SĨ VIỆT NAM

TRONG 30 NĂM ĐẦU THẾ KỶ XX

1. Họ và tên nghiên cứu sinh: TRẦN THỊ HẠNH

2. Giới tính: Nữ

3. Ngày sinh: 26/9/1971

4. Nơi sinh: Hà Nội

5. Quyết định công nhận nghiên cứu sinh số: 2260/ SĐH ngày 07 tháng 12 năm 2006.

6. Các hình thức thay đổi trong quá trình đào tạo: Không

7. Tên đề tài luận án: “*Quá trình chuyển biến tư tưởng của nho sĩ Việt Nam trong 30 năm đầu thế kỷ XX*”

8. Chuyên ngành: CNDVBC & CNDVLS

9. Mã số: 62 22 80 05

10. Cán bộ hướng dẫn khoa học: GS.TS Lê Văn Quán

PGS.TS Đỗ Thị Hoà Hới

11. Tóm tắt các kết quả mới của luận án:

- Từ góc độ tiếp cận triết học, luận án làm sáng tỏ quá trình nho sĩ Việt Nam đầu thế kỷ XX chuyển biến tư tưởng từ hệ tư tưởng phong kiến Nho giáo sang hệ tư tưởng dân chủ phương Tây tiến gần đến tư tưởng cách mạng dân chủ nhân dân; từ đó đánh giá những kết quả, hạn chế của quá trình chuyển biến tư tưởng của các nho sĩ đối với lịch sử tư tưởng Việt Nam và xã hội Việt Nam đầu thế kỷ XX.

- Luận án phân tích chi tiết bước chuyển lịch sử và lôgic từ sự nhận thức và phê phán xác đáng của nho sĩ đối với các tư tưởng chính trị - xã hội đã lỗi thời của Nho giáo, với các hủ tục, tệ nạn áp bức bóc lột dã man của chế độ thực dân, thuộc địa áp đặt cho nhân dân Việt Nam sang việc tiếp thu và đề xuất những nội dung tư tưởng chính trị, xã hội, giáo dục, đạo đức cơ bản theo hướng kết hợp các giá trị dân chủ Đông – Tây nhằm giải quyết các vấn đề cốt lõi của sự nghiệp cách mạng Việt Nam đầu thế kỷ XX.

- Luận án chỉ ra sự phân hoá trong đổi mới hoạt động thực tiễn của các nho sĩ theo hai phương thức: bạo động hoặc bất bạo động; tuy khác nhau về chủ trương và các bước đi cụ thể, nhưng dù theo phương thức nào thì mục đích mà các nho sĩ muốn đạt tới luôn thống nhất là cải tạo mọi mặt đời sống xã hội theo hướng tiến bộ, văn minh, mang lại cuộc sống ấm no hạnh phúc cho mọi người dân nước Việt.

- Luận án khẳng định, những chuyển biến trong cuộc đời và hoạt động của nho sĩ đầu thế kỷ XX có tác dụng thúc tỉnh dân tộc Việt Nam tiến tới trình độ tiên tiến toàn cầu, là những tấm gương sinh động về sống có lý tưởng, có ước mơ, có mục đích cao cả, có trách nhiệm, có dũng khí để cống hiến cho đất nước. Quá trình chuyển biến tư tưởng của họ như chặng trung gian, chuyển tiếp cần thiết giữa hai giai đoạn phát triển của ý thức hệ Việt Nam nhưng đều xoay quanh trục chính là chủ nghĩa yêu nước; một lần nữa khẳng định tư duy năng động, tích cực của người Việt Nam.

- Luận án góp phần làm sáng rõ biến chứng quá trình phát triển của lịch sử tư tưởng Việt Nam ở giai đoạn đầu thế kỷ XX thông qua đại diện là lớp trí thức nho sĩ tiêu biểu.

12. Khả năng ứng dụng trong thực tế:

- Kết quả nghiên cứu của luận án góp thêm phần vào việc nghiên cứu tư duy lý luận chính trị xã hội ở Việt Nam ở một giai đoạn lịch sử quan trọng - đầu thế kỷ XX

- Luận án có thể được dùng làm tài liệu học tập, nghiên cứu cho những ai đang hoạt động trong các lĩnh vực khoa học xã hội, nhân văn.

13. Những hướng nghiên cứu tiếp theo:

- Về lí luận: nghiên cứu lịch sử tư tưởng triết học Việt Nam nửa đầu thế kỷ XX.

- Về thực tiễn: hướng đến việc áp dụng những lí luận vào việc nâng cao chất lượng đào tạo các hệ đại học, sau đại học.

- Về phạm vi: nghiên cứu có thể mở rộng ra các ngành khoa học: sử học, văn học, văn hoá học...

14. Các công trình đã công bố liên quan đến luận án:

- 1- Trần Thị Hạnh (2005), "Tư tưởng yêu nước của Huỳnh Thúc Kháng trong thời kỳ tham gia chính quyền cách mạng (1945-1947)", *Hội nghị Khoa học nữ lần thứ 9, Hà Nội tháng 11 năm 2004*, Nhà xuất bản Đại học Quốc gia Hà Nội, tr. 358-372.
- 2- Trần Thị Hạnh (2006), "Tư tưởng yêu nước theo khuynh hướng duy tân của Huỳnh Thúc Kháng", *Tư tưởng triết học Việt Nam trong bối cảnh du nhập các tư tưởng Đông – Tây*, Nhà xuất bản Đại học Quốc gia Hà Nội, tr. 171-191.
- 3- Trần Thị Hạnh (2006), "Quá trình chuyển biến tư tưởng ở Huỳnh Thúc Kháng", *Tạp chí Triết học*, (10), tr. 56-63.
- 4- Trần Thị Hạnh (2008), "Tư tưởng duy tân của Trần Quý Cáp", *Tạp chí Khoa học, Khoa học xã hội và nhân văn, Đại học Quốc gia Hà Nội*, Tập 24 (4), tr. 219- 225.

- 5- Trần Thị Hạnh (2008), “Trần Quý Cáp – nhà tư tưởng theo khuynh hướng duy tân”, *Tạp chí Triết học*, (12), tr. 74-78.
- 6- Trần Thị Hạnh (2010), “Một cách tiếp cận Chủ nghĩa xã hội: Tiếp cận từ phương diện đạo đức truyền thống Việt Nam”, *Kỷ yếu tọa đàm quốc tế: cơ sở lý luận của Cách tá nhìn từ quan điểm Mác - xít*, Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Trung tâm Nghiên cứu chính sách; Quỹ Rosa Lucxămbua, CHLB Đức- Nhà xuất bản Lao động, Hà Nội, tr. 158-170.
- 7- Trần Thị Hạnh (2011), “Tư tưởng của Fukuzawa Yukichi về con người và ảnh hưởng đến chuyển biến tư tưởng của nho sĩ duy tân Việt Nam đầu thế kỷ XX”, *Tạp chí Khoa học xã hội và nhân văn, Đại học Quốc gia Hà Nội*, Tập 27 (1), tr. 30- 42.
- 8- Trần Thị Hạnh (2011), “Tiếp biến, dung thông tư tưởng và dung thông tôn giáo một đặc điểm quan trọng của lịch sử tư tưởng Việt Nam”, *Kỷ yếu Hội thảo khoa học: Một số vấn đề triết học tôn giáo hiện nay*, Trường Đại học Khoa học xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia Hà Nội, Trung tâm nghiên cứu tôn giáo đương đại – Nhà xuất bản Tôn giáo, Hà Nội, tr. 305-317.